

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMERS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20 BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

LA SETMANA

S'ls discursos bonics y eloqüents dels primers ministres tinguessin la virtut de fer felissos als pobles, Espanya seria, sens dubte, la nació més ditxosa del món.

Però, ja un pensador ho ha dit: «¡Quants y quants pobles hi ha hagut que, escoltant arengues bellíssimes, se n'han anat a rodar!»

En el ram d'explicar projectes hermosos, pocs polítics hi ha que aventatjin al actual jefe del Govern, senyor Canalejas. Raro es el dia que, ab un o altre motiu, no se'ns despenji l'home ab unes noves declaracions, més o menos radicals y més o menos concretes, però sempre oportunes, y grates, sobre tot, als oïdos del poble.

¿El visita el corresponçal d'un diari estranger?... Li fa declaracions. ¿Assisteix a un banquet?... Més declaracions. ¿Reb una comissió?... Altra vegada declaracions. Sense fer declaracions, a don Josep li es impossible viure. An en Maura li deien el polític de les frases. En Canalejas es l'home de les declaracions.

Les que, viatjant en el ferrocarril del Sud, ha llenat darrerament a la circulació, constitueixen tot un programa de Govern y valen la pena de ser conegudes.

—No parem un moment de treballar—ha dit, contestant a un senyor que li feia saber que'l país sembla estar una mica queixós de la poca

activitat dels ministres:—No parem un moment de treballar.

En l'ordre exterior, hem deixat completament solventat tot lo que's relaciona ab els assumptes d'Àfrica.

Hem comensat a posar en el teler la trama de diversos tractats de comerç.

Hem senyalat els punts sobre'ls quals han de girar les nostres negociacions ab Roma.

Tenim aprovades les bases pera establir el segur obrer.

Acabem de donar a la Comissió de Codics les instruccions necessaries pera reformar les lleis vigents més importants.

Hem dedicat llargues hores al estudi d'un projecte pera construir en breu plasso tot'una xarxa de ferrocarrils secundaris.

Finalment, tenim el proposit de sometre les congregacions a lleis que no siguin per elles de privilegi o d'excepció, y pensem organitzar la propietat sobre bases científiques.

Per ser fetes totes d'una vegada y com qui diu sense pendre halè, hi ha que confessar que ja són, aquestes, prou declaracions.

Però, al pensar en la inestabilitat de les coses humanes, sobre tot quan aquestes coses perteneixen al país de *las corazonadas* y de les crisis al vapor, un regust de dubte acut als nostres llavis, y, casi sense voler, exclamem:

.....«¡Lástima grande que no sea verdad tanta belleza!»

PIP-PAF

PRIMER AVÍS

—Veshi ab cuidado ab aquet memorial, perquè, segons lo que hi posis, ¡mira què tinc a punt!

La festa dels rams

(A LES PORTES DEL TEMPLE DEL PRESSUPOST)

—¡Obriu!... ¡Obriu!...
¡Obriu que volem entrar!...

—¿Volen fer el favor de no
interrompens les oracions y esperar
que s'hagi acabat l'ofici?

EUROPA Y EN LERROUX

ESCRIBRE desd'el recó d'una illa, ont totes les notícies arriben desvirtuades o velles, es un gran mal. Ho dic perquè'm cal fer una petita esmena a l'article de la setmana passada, en que parlava de la purificació del lerrouxisme. La Lliga Internacional dels Drets de l'Home (sempre segons les notícies) no va decidir l'expulsió dels traidors, ja que, ni pertanyien a aquella noble associació, ni la Lliga tenia atribucions pera depurar, per sí sola, el partit radical barceloní. L'expulsió va ésser, segons se diu, el senyor Lerroux, per haver refusat l'expulsió dels indignes. La cosa, doncs, té una molt més alta gravetat.

Els qui'm coneixeu sabeu be que soc incapàs d'escriure ni una ratlla per animositat irreflexiva contra qui sia. Jo no vull, doncs, escriure avui un article personal contra'l senyor Lerroux, sinó un article en defensa del veritable radicalisme català, al qual me faig un honor de pertanyer.

L'anatema contra en Lerroux, anatema qui ve de París, Roma del civisme, té una forta y suggestiva representació. Veiemho.

Totes les causes qui no's limiten a ésser petites reivindicacions comarcals, com aquell regionalisme de certs catalanistes, o com les epidèmies patriotes a faisó del nacionalisme francès y de l'espanyolisme belicós, tenen llur forsa principal nascuda de sentirse solidaris ab alguna aspiració total dels pobles y dels homes. Tal són, per exemple, el catolicisme, el socialisme, la democràcia. El partit radical català està precisament compost per dues parts qui hi conviuen en paradoxal contuberni: la una part es aqueixa munió antipàtica d'espanyolers, qui han vist en el lerrouxisme la bandera anticatalana per excelència, un recó desd'ont cridar, à tue-tête, contra els topics d'el infame separatisme y en favor de la més antediluviana de les patriotes; l'altra part es el caos del proletarià català, verge encara d'educació, atormentat per la bullida informe de mil idees universalistes, ont fermenta un món futur. Els primers se troben isolats d'Europa y de l'internacionalisme per una muralla xinesca. Els segons, entre boires y fum, tenen la mirada dirigida a l'univers, y presenten la propia part de missió en una obra totalment humana.

L'esclat de revolta de Juliol va trobar en el medi europeu una acullida de simpàtica aprovació. ¿Com ho diré? Jo crec que allò va ésser, tal com sona, la revelació del «catalanisme» a Europa. ¿Per què? Perquè jo entenc *catalanisme* en el sentit de consciència d'una superioritat de Catalunya damunt el restant d'Espanya, com a capacitat pera ésser centre de política, sitial de democràcia, poble senyor de sí mateix. Europa pensava: Espanya es una excepció dins Europa, perquè tots els intents revolucionaris hi han fracassat; el seu mateix desitg d'europeïzació suposa que no està europeïzada; la llei de jurisdiccions ha acabat de retornarla a la tradició inquisitorial, a la persecució implacable de l'idea.—Y Europa, de sobte, pogué dir-se: Catalunya, per lo que's veu, es un recó europeu d'Espanya. Europa arribará aviat més enllà dels Pirineus. La terra catalana vol exceptuar-se de la secular afirmació.

Cal dir que'n Lerroux havia cuidat de mantenir, en lo possible, relacions ab el radicalisme internacional. Havia integrat el seu partit en la Defensa dels Drets de l'Home y del Ciutadà. Alguna vegada havia fet venir als seus meetings representants estrangers de la democràcia. Y com nosaltres, ciutadans de l'Esquerra catalana, ens havíem oblidat d'establir aquets vincles ab la causa universal de la llibertat, Europa ignorava la representació militarista, patriòtera, espanyolíssima-tradicional, del lerrouxisme a Barcelona. Aquesta es la veritat. El lerrouxisme, a Europa, era més simpatic, més *connacional*, que nosaltres.

Quan la qüestió Ferrer va somoure el món, moltes persones, de les que s'anomenen *il·lustrades*, s'exclamaven, ab un moviment de cànida ignorància: «¿Aqueix home, en Ferrer, valia tant? No pot ésser! Europa s'equivoca! Europa no coneix els veritables termes de la qüestió!»—Però, ben al contrari, qui s'equivocava eren ells; perquè ells no podien mostrar a Europa ni un sol intent d'educació del poble, pera les gestes futures, enfront d'aquell intent d'en Ferrer, elemental y rudimentari si's vol, però inicial y unic, ab tot el merit dels qui comencen y dels isolats.—Per altra part, en Ferrer havia cuidat, molt més encara que en Lerroux, d'integrar la seva obra en la tasca universal y solidaria de la civilització, y d'establir vincles ab tota la civilització.

Aquest plet d'avui, en presencia de la Lliga Internacional dels Drets de l'Home, aquest plet que pot anomenarse Ferrer-Lerroux, es la revelació, en bloc, del lerrouxisme al món, del lerrouxisme autèntic. Pera mi, es una hora transcendental; una hora que nosaltres, inconscients com sempre, deixarem d'aprofitar... Les dues parts d'aqueix radicalisme, enemigues entre sí, topen ara davant el tribunal del món. Y es que la revolta de Juliol, brutalment, va posarles una enfront de l'altra. D'una part els lerrouxistes, polítics a la vella y pura manera espanyola, fulanistes nats; de l'altra els revolucionaris ingenus, romàntics de barricada, obertament oferts a la fusellada... Ah! La traició d'aquells Judes es una gran lliçó de coses!

Per lo demés, el lerrouxisme, pel sol fet de dirse així, es ja una manera d'aqueixa herència catòlica espanyola qui ha corromput les fonts mateixes de la nostra vida nacional. Es l'etern principi d'autoritat, l'etern argument d'autoritat, l'etern *magister dixit*, l'etern dogma, l'etern papisme supersticiós y primitiu. Aquell obrer de la llegenda, qui mor besant l'imatge d'en Lerroux, com el catòlic la del Crist, es tot un símbol. Es l'*idolisme*, l'*idolisme* ingènit d'una pobre rassa, que tres centurries d'inquisició malaguanyaren pera sempre. Casi dirieu que en Ferrer aludia an aqueixa malura quan rebutjava per endavant tot homenatge al seu nom, pera evitar aqueixes petites formes de religió, ont el fetitxisme's mostra.—Nietzsche ja deia: No vull deixebles!—El lerrouxisme, forma del clericalisme; vetaquí una ben insospitada y ben espanyola curiositat!

Avui, Europa judica la causa d'aqueix *capdillisme*, tan pseudo-revolucionari, tan íntimament monstruós, en la doble palpitació dels seus integrants, radicalment oposats l'un a l'altre.—Y ja veureu com nosaltres, que varem perdre, darrerament, l'ocasió de mostrarnos a Europa com l'única voluntat d'una Catalunya europea

o d'una Europa catalana, perdrem encara aquesta, segons us deia més amunt. Y això que totes les causes de llibertat nacional crescudes a l'ombra de la Revolució trobaren en la forma francmasonica de l'internacionalisme el més fort impuls y l'ajuda més eficaç, per haver comprès que la causa de la llibertat es doble, ja que cal llibertat als ciutadans y als pobles.—Italia va constituirse a l'ombra d'aqueix impuls universal; y era ahir mateix que Cuba y Filipines trobaven en aqueixa integració de solidaritat humana un ferm apoi pera llurs causes nacionals. El catalanisme, fins ara, n'ha estat incapàs... Jo crec que això es un altre rest de l'herència espanyola, que nosaltres ens hem d'espolsar. Precissament aquets dies, llegint l'excomunió llessada per un bisbe basc contra els biscaitarres de l'esquerra, jo'm deia: vetaquí que serà curiós, un celtisme més caracterisadament anticlerical que'l nostre catalanisme!

El lerrouxisme, avui, deixa d'ésser europeu... ¿Quan comensarem a ésserho definitivament nosaltres?

GABRIEL ALOMAR

UNA COSA ES PREDICAR...

Colossal, fenomenal, piramidal!

Referintse als treballs que, pera el major lluitament de les pròximes festes, està realisant el concejal *obrero* que ab tant remarcable éxit ha anat a substituir, en el nostre Municipi, al senyor Zurdo de Olivares, diu un diari:

«El señor Santamaria se ha encargado de los tocadores y bailadores baturros, procurando vengan los más afamados.»

Però... aquest es aquell tremendo rrevolucionari que al ser elegit regidor, en una especie de manifest titulat *Yo, al pueblo*, que va fer erissar els cabells a tots els calvos del hemisferi septentrional, deia aquestes dantonianes paraules?

«He sido llevado al Municipio.

¿Para qué? Para que sea el vocero de los de abajo, de los descamisados, de la carne de cañón.

«Yo quiero cumplir con mi deber; yo he de cumplir con mi deber.

«Me importarán poco los chillidos de la burguesía reaccionaria, que se asustará de nuestra acción...»

¡Valga'n Santa Reparada, patrona dels nois alegres!

«Contractant *bailadores y tocadores baturros* vol assustar als reaccionaris?

Lo que probablemente faran els reaccionaris, al veure que un home tan terrible s'entreté ab això, serà riure's de vostè.

De vostè, y de *los de abajo, de la carne de cañón, de los descamisados* que, creient de bona fe en les seves promeses, varen tenir la candidès de votarlo per regidor, total pera que, en compte de redimirlos, se dediqui a contractar *tocadores y bailadores*.

L'ensenyansa laica

Com cal contestar a la campanya clerical

ELS clericals espanyols de tots els matissos continuen activament per tot Espanya la seva campanya odiosa y sectària contra les escoles laiques. Tot el fang y tot el fel dels que, per escarni, se titulen seguidors del Crist, vessa en els mitings y en els articles periodistics dels ultramontans. No cerqueu pas en els seus discursos ni en els seus escrits arguments. Tota la renúncia sectària que porten en el seu cos s'esbrava en la bromera fastigosa dels insults, de les calumnies, de les paraules lletges y incivils.

Davant de la campanya dels ultramontans, els amics de l'ensenyansa laica han de posarse a la defensiva y han de preparar l'ofensiva y tot. Ja està be que s'organisin mitings en favor de les escoles laiques, contrarrestant així la campanya dels seus fanatics enemics. Però cal fer alguna cosa més. Els liberals y republicans d'aquest país no han de limitar-se a demostrar, teòricament y en discursos, les bones qualitats de l'ensenyansa laica. Es precis portar a la pràctica l'obra redemptora del laicisme escolar.

Els clericals criden molt contra les escoles laiques. A judicar pels seus crits, no sembla sinó que tot Espanya n'estigui plena. A l'escoltar als clericals, qualsevol diria que aquí hi ha més escoles laiques que convents. Y rès més lluny de la veritat. Pel nombre y fins per la qualitat, la situació de les escoles laiques espanyoles es deplorable. Quantes escoles laiques hi ha a Espanya? Quantes escoles laiques hi ha a Catalunya? Si tinguessim una estadística completa, les xifres ens farien avergonyir als partidaris de la neutralitat.

Doncs be: al nostre entendre, lo que s'impo-

sa es contestar a la campanya clerical per medi de la fundació de noves escoles laiques y del millorament de les que avui existeixen. Que'ls mitings ultramontans, al regar ab odís imprudents la nostra terra, fassin florir en la mateixa nous centres d'ensenyansa racional y neutral. Es aquesta la millor y la més eficaç contestació que pot donarse als insults y a les calumnies dels ultramontans.

JA'S BARALLEN

S'han complert les profecies.

Les baralles que forçosament havien de seguir a la ruptura d'en Sol y Ortega y en Lerroux ja han comensat.

En và, pel compte que als dos els té, procuren l'un y l'altre dissimular l'antipatia que'ls corseca. Consumada la separació y impacients, el senador per Guadalajara y l'*amigo del pueblo*, pera afermarse en les seves noves posicions, el senador, veement y agressiu, no pot aguantarse més, y ¡pim pam!, romp el foc... ab armes emmatlevades.

Perque, astut com sempre, encara que'l qui dirigeix l'operació sigui don Joan, el qui de moment dona la cara y dispara contra don Alejandro no es ell; es *El País*, de Madrid.

«No estoy de acuerdo—diu aquet periodíc, en un article firmat pel propi Catena, amo del diari—con la afirmación del elocuente y batallador republicano, mi querido amigo el señor Lerroux, respecto a la oportunidad de introducir una nueva división, sobre las que ya existen, entre los republicanos, clasificándolos en dos grupos antagónicos: radicales y conservadores.»

Primer disparo. Ara anem pel segon:

«Mi no menos querido y admirado amigo el señor Sol y Ortega *pareceme mejor orientado que el señor Lerroux*. Lejos de pretender crear un nuevo partido, limita su acción a restaurar y consolidar la gran fuerza que desde 1903 viene representando la unión de todos los republicanos...»

¿No han fet prou mal aquets tiros?... Doncs, tornem a disparar:

«Háblase mucho de ideas radicales y conservadoras, de evolución y revolución, y resulta que los radicalismos y gubernamentalismos son prematuros, y que en el orden revolucionario, desde Villacampa, no se ha intentado nada...»

¡A pesar dels 28.000 duros de l'Argentina y a pesar de tot!

Ara, una bala ben certera, y prou:

«No basta hablar y vociferar de revolución si nada se practica para hacerla posible. Eso es ponernos moños, cuando el espejo nos dice que estamos calvos.»

¿Què succeirà, després d'això?

Don Alejandro *el calvo* té la paraula; millor dit, té'l fusell.

An ell es a qui ara li toca disparar.

UN honor per l'Església!...

Ara s'ha descobert que fins el lerrouxisme se sent dominat per l'influència catòlica.

Com tothom sab, els admiradors de don Alejandro tracten d'obsequiarlo ab un banquet monstruo, a duro per barba; que ha de donarse en un dels tinglados del port.

Desde que va llessarse l'idea, *El Progreso* havia vingut anunciant en cada número que'l banquet se celebraria el dia 19, festa de Sant Josep. Però vetaquí que apareix el diari del dimars, y per ell s'entera la gent de que la fetxa del tiberi ha sigut cambiada y que en lloc del 19 se celebrará el 20.

¿Motiu d'aquest extrany cambi? *El Progreso* no'l diu; però nosaltres, que'l sabem perfectament, anem a ferlo public.

El banquet no pot donarse el 19, perquè com que aquell dia es Sant Josep y hi ha molts lerrouxistes que porten aquet nom y volen celebrar la festa en el *seno* de la familia, numerosos Joseps van avistarse ab la Comissió organitzadora y sense embuts varen dirli que primer era el sant que don Alejandro, y que si no's deixava el banquet per un altre dia, lo que es ells no hi anirien pas. Y la Comissió, considerant de gran pes aquesta raó religiosa, accedí sense vacilar al cambi de fetxa.

Heusaquí perquè el banquet en honor de don Alejandro, que s'anunciava pel dia 19, no se celebrará fins el dia 20.

¡Un sant, el gloriós Sant Josep, ne té tota la culpa!

¿Com deuré solemnisarla aquesta victòria la gent de la *calle de Caspe*!

Rares del Riff.
En la punta de terra nomenada «Cabo de Agua» s'hi estan obrint pous.
Els quals pous tenen ja una fondària de 70 metres.
Y ab tot y que 70 metres de profunditat ja són metres, per ara no s'heu ni una gota d'aigua en lloc.
Se'ns figura que'l tal «Cabo de Agua» vindrà a resultar ser una cosa pel istil de la plassa Nova de Barcelona.
Que a pesar de dirse *Nova*, es una de les més velles de la ciutat.

Anuncia la *Gaceta* que està vacant una plassa d'academic de la *Llengua*.
Això rai! Que la donguin an en Canalejas, que mai calla.
¿Volen res més llengut que aquest home?

¿Quines coses se veuen, Senyor!
Llegim en un telegrama de Madrid:
«Se ha celebrado un mitin para pedir la libertad de cultos en el teatro Barbieri.»
Ara diguin que n'han de fer, en un teatre, de la llibertat de cultes!...
¿Que es potser que volen omplir l'escenari, aixecanhi, en pintoresca confusió, una catedral catòlica, una pagoda indostànica, una sinagoga hebrea, una mesquita àrabe y una barraca al deu Momo?
Si l'idea prospera, jàdeu, *género chico!*

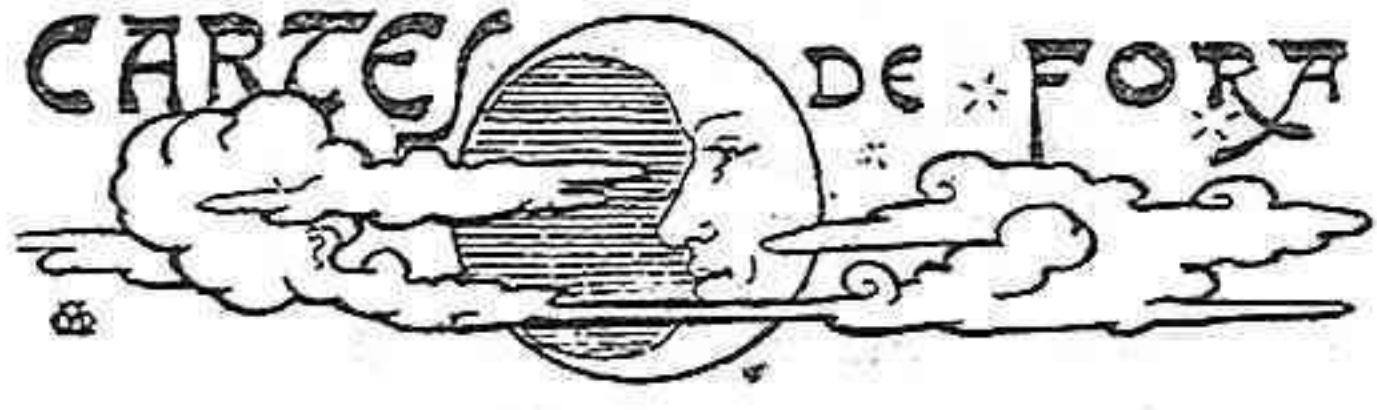
¿Ah tarambanes!...
Cansats del benestar que disfruten, els ciutadans del principat de Monaco s'han mitg revoltat, demanant una Constitució.
Homes, potser podriem entendre'ns.
¿Volen la nostra?
Al fi y al cap, per lo que'ns serveix...

¿Veuen?...
Tanf que s'havia dit y tant que s'havia xerrat, ara resulta que'ls moretistes, tot dissimuladament, estan fent activissims treballs pera acostarse an en Canalejas.
Es casi bé allò que diu aquella comedia que fan al Romea:
«Mai se fa tard... si hi hà bona gana.»

Sembla que, tan mateix, en Francisquet Cambó's presentarà candidat per La Bisbal.
El propi Marial diu que deia, l'altre dia, parlantne ab els *maissonistes*:
—Fa be, el xicot... Tothom té dret a la vida, que carai!
Y es clar.
A La Bisbal, al menos, ja té onze electors segurs.
Els onze musics de l'orquestra *La Principal*.
Alguna cosa li ha de valer el ser sardanista!...

—¿Còm va la negociació d'Espanya ab el Vaticà?
—Com vol que vagi... ¡ai Senyó!...
Estem a partí un pinyó, que diria un castellà.

Déixinme fer un xisto ignocent, abans no el fassi en *Pol*.
«S'acaba d'inaugurar un centre esquerrista al carrer de Sant Ximplí.»
Homes, per l'amor de Deu, una mica més de serietat.
Al carrer de Sant Ximplí!
¿Què diran els de la Plassa de la Cucurulla?
Això es entregar armes al enemic!

SERRA D'ALMÓS (TIVISA), Mars
¿Gracies a Deu! Ara sí que les hi podem donar complertes, si es ell qui ha fet el miracle de treurens al Mossén que patiem ja feia anys.
No'ns resta més que una pena, y es la desgracia que cau a sobre de Vilanova d'Alcolea, aont diu que va. Ja sabran que cosa es tenir un capellà. Tambè donem gracies al pastor del bastó cargolat de treurens un rabadà que feia més fetor que un boc.
Y, pera estar de sort, fins tenim al fill del sagristà arcalde.
Per cert que, feia pocs dies que ho era, i ja va passar un cas ben curiós: Se barallaven uns xicots, un dia de festa, y, trobantse fóra son fill, el sagristà, que, per lo que's veu, se trobava en un lloc excusat, sortí corrents ab la vara a la mà (la de son fill) a posar ordre, però tan depressa devia anar, que no's cuidà de cordarse'l davantal de la calsa curta que porta.
Un dels que primer ho vegeren va advertirlo, y ja sense pensar en els que's barallaven, donà la vara a un pera poderse tapar lo que ensenyava, y aixís va passar la vara de mà en mà bon rato, rient tothom ab ella y ab el sagristà.
Fins avui no s'ha presentat cap denuncia per faltes a la moral ni per usurpació d'autoritat.

TARRAGONA, 14 de Mars
Les nostres *senyores* també han protestat contra les escoles laiques. Y al ferho s'han valgut de les més baixes y ignominioses arts. Han repartit unes fulles, atentat a la gramàtica y al sentit comú, y han intentat ferir a la llibertat de pensar per medi d'indignes coaccions, obligant als pobres, baix amenssa de retirar els socors... ¡cristians!... Sabem de moltes mestresses que han fet firmar per força a les criades, com de molts burgesos carques que abusen de l'autoritat patronal presentant aquest absurd dilema: O firmar o al carrer.
Per ara no fem sinó remarcar el fet y cridar als lliberals tarragonins: *ojo al Cristo!* o, millor dit: *ojo als embusteros* que, ab la capa de *Cristo*, abriguen tantes infamies y tantes baixes passions.

CORNELLÀ, 13 de Mars
Fa més de vint anys que's parla de portar aigua viva al nostre Matadero; y ara perquè morí el gerent, ara per naps, ara per cols, l'aigua, que tanta falta ens fa, no ve. Pera una cosa tan neta com ha de ser un matadero, ens hem de servir d'un petit canal, y després, en aquesta aigua hi renten les dones roba y's barreja ab resquicies de safretjos y altres porqueries.
¿Quin dia será que un ajuntament se mirará aquest assumpte ab una mica d'interès? Aquell metge, don Dallonses, va tenir rahó al dir que an aquet poble, per brut n'hi sobrava, y per nèt n'hi faltava.

OBRIU!

Oh vosaltres, mentors cegos, que trobant que així us va bé us complaveu tancant portes que obertes deuriem sé, mentres impacient agita el ram que ahir va tallar, ¿sentiu lo que diu el poble?
¿Obriu, que volem entrar!

Aquest es el sagrat temple de la incommovible llei, ont tots iguals ser deuriem, desde el zapatero al rey.
¿Per què misterioses trabes priven molts cops de passar als qui al seu portal s'acosten?
¿Obriu, que volem entrar!

Aquesta es la casa augusta, l'alberg del sabè infinit; aquí uns pocs triats hi reben l'aliment del esperit.
¿Còm es que aquet pa magnific no té de podè arribar a tots els sers que'n demanen?
¿Obriu, que volem entrar!

Aquest es l'immens empori del treball noble y honorós, que eleva el nivell del home y el fa gran, fort y ditxós.
¿Per què hi ha d'haver tants brassos que, desitjant treballar, han d'està en vaga forsoosa?
¿Obriu, que volem entrar!

Aquí hi ha'l Consell que's cuida, sense contrast de ningú, de mangonejà els quantiosos interessos del comú.
¿No es arribada ja l'hora de que'l poble vegi clar els seus diners com se gasten?
¿Obriu, que volem entrar!

Aquí hi ha vritats que's callen, y camins que no sabem, y horizons que se'ns oculten y fets que ni sols somiem.
¿A què tants y tants misteris, bons no més per perpetuar la miseria y l'ignorancia?
¿Obriu, que volem entrar!

Aquí hi ha llum y cultura, caudals de ciencia, tressors que han acumulat els genis ab el seu soberà esfors.
¿Per què del progrés dels sigles no n'ha de participar tota la familia humana?
¿Obriu, que volem entrar!

Oh vosaltres, mentors cegos!... Per més que així us vagi bé, deixeuvos de tancar portes que obertes deuriem sé. El clam es tan formidable, que negarhi fora en va.
¿Sentiu?... Ja es tothom que ho crida...
¿Obriu, que volem entrar!

C. GUMÀ

Anyoranses

ANT com s'apropen les eleccions legislatives, tornen a la memoria, adquirint fort relleu, les eleccions passades, y se sent viu al cor l'anyorament d'aquell bell gest de Catalunya.
Solen esser els preparatius electorals un cau d'intrigues, una desferma de baixes passions, un desvetllador de totes les ambicions bojes; fou allavores un alsament general de l'opinió catalana, que netejà, ab ferma embranzida, tots els districtes d'aquell caciquisme brutal que'ls deshonrava, y va fer recular enllà del Ebre la grapa centralista que fins allavores havia furgat en nostres consciencies y continúa furgant en nostres butxaques.
Els moviments passionals no poden esser de durada, y no ha durat, ni podia convenir a Catalunya, que s'eternisès aquell acoblament, més romantic que logic; però fora una ingratitude no guardar d'ell un grat record, y no sentir la mateixa dolsa anyoransa que sentim, quan som grans, per nostres dias d'infantesa passats en belles frivolitats, y quan som vells, per nostres jorns de joventut esmersats en generoses bogeries.
En vigílies d'unes noves eleccions, y faltats d'un motiu poderós que'ns encengui la sang y aixequi l'esperit, hem de fer de nostre amor immens a Catalunya y de nostres entusiasmes per la Llibertat, incentiu poderós pera conservar, en lo possible, aquesta independència catalana lograda al escalf de la Solidaritat.
Per Catalunya, als districtes aont no hi tinguem fors els republicans, hém d'ajudar, mentres no sigui carlí, a qui lluiti contra'l cacic; per la Llibertat, a tot arreu hem d'apoiar al republicà que's presenti; per tots aquestos dos amors nostres voldriem que Catalunya's despertés vigorosa y enviés al Congrés una quarantena de diputats, tant nacionalistes com republicans, tant republicans com nacionalistes.
Totes aquestes llistes publicades pels diaris madrilenys de diputats liberals probables, són *ballons d'essai*, llensats pera veure si la pell de Catalunya s'es tornat tant groixuda, que ja no sent l'escalf de l'indignació al sol anunci de que va a ser entregada de nou a les grapes caciquistes.
Si no'ns redressem ab fermesa, perdrem en un moment la brava independència electoral que havíem conquerit, y la gent de Madrid, al abús hi afegirà la mofa.

JEPH DE JESPU

La R. P.

A tenim en dansa unes altres inicials!
R. P. Què es això? Alguns, al primer cop de vista, se pensaran que's tracta del tradicional y funerari R. I. P. ab la supressió de la lletra del mitg per errada d'impremta.
Doncs, no, senyors. La R. P. es un nou específic de la farmacopea política. Se tracta de l'organissació del sufragi universal. Aquestes dues inicials volen dir *Representació proporcional*.
Y quina mena de cosa es la representació proporcional? Per lo que sembla, es un sistema electoral en virtut del qual cada partit té un nombre d'elegits proporcional al nombre de vots que ha aplegat.
D'ont ha sortit aquesta cosa? Ha sortit de l'extranger, y la Lliga es la que l'ha posada aquí en circulació. Els lligaires, al veure que en materia d'eleccions, d'un quant temps ensà, sempre 'ls toca el perdre, desitgen canviar de sistema electoral pera veure de no perdre tant.
Fins que s'han vist derrotats en diverses eleccions seguides, els de la Lliga no han pensat en això de la representació proporcional. Y's comprèn. Si haguessin guanyat, si haguessin conseguit fer trumfos dels seus vots, els regionalistes no's preocuparien pas de novetats a hores d'ara. Els que guanyen, tant s'estimen guanyar d'una mena com d'una altra. «Qui no té pa, moltes se'n pensa», diu una dita, que pot parodiarse ab aquesta altra: «Qui no té vots, s'en pensa la representació proporcional».
Aquest es el cas de la Lliga. Com que'ls comptes no'ls hi surten, ells, vinga treure comptes. En Ferran Agulló, mestre en gai saber y no menys mestre en l'art de la comptabilitat, ha publicat un article explicant, per pesses menudes que'ls radicals tenen un regidor per cada tants vots, y els autonomistes republicans un per cada quants, y els regionalistes un per cada tants altres. Pera curar aquets mals, l'Agulló proposa la R. P. A nosaltres ens sembla que'l mal de la Lliga no té altre remei que l'augment

del seus escassos vots. Y això—ai!—ens sembla que no ho aconseguiran pas...

Y ara, bromes apart, ens toca dir que aquesta qüestió de la R. P. la trobem molt interessant, y que mereix lloanses la Secció d'Estudis y Propaganda del C. N. R. de Barcelona per haver intervingut en la qüestió ab un criteri netament democràtic.
Ab debats com els de la R. P. no s'hi pertres, y hi guanya fors la cultura del public.
FULMEN

UN BISBE AL MITG DEL FANG

Heus aquí una curiosa anècdota que'ns vé de la capital francesa, y de la qual n'han sigut protagonistes una gran figura del lliurepensament y tot un bisbe catolic.
El ministre Millerand va anar, ab caracter oficial, a socorrer a uns inundats de les afores de París. Acabada sa gestió, al sortir del darrer dels edificis damnificats, ell y els seus acompanyants s'adonen de que l'automobil que'ls havia conduït no hi era. Què fer? En Millerand duia pressa, y, ab tot, no podia pas entornarse'n a la capital trepitjant fanguetes.
Quan vet aquí que veuen allà a la vora un altre automobil parat.
S'acosten, decidits, al *chauffeur*.
—El senyor ministre ha d'anar a París; es un cas d'urgencia. Ens haurieu de deixar l'auto.
El pobre home, que tenia tot el posat d'un sagristà, espantat a la vista de tant element oficial, y davant de tanta insistencia, accedeix y... xaf-xaf-xaf... cap a París faltent ministres.
Pel camí, un dels acompanyants d'en Millerand, picat de la curiositat, pregunta al *chauffeur*:
—De qui es aquest automobil?
—Del senyor bisbe de Versailles... La reputsa que m'espera!... perquè haurà de tornar a peul!...
L. CH.

OLA!...
Diu en Canalejas:
«Demanar, en nom de la llibertat, que'ls frares siguin expulsats, es d'opereta bufa.»
Escolti, don Josep:
Y demanar, en nom de la justicia, que'ls frares, lo mateix que tothom, estiguin estretament subjectes a la llei, és també, per vostè, d'opereta bufa o de *bufa* sense opereta?
Casi jurariem que'l país està més per la *bufa* que per res.

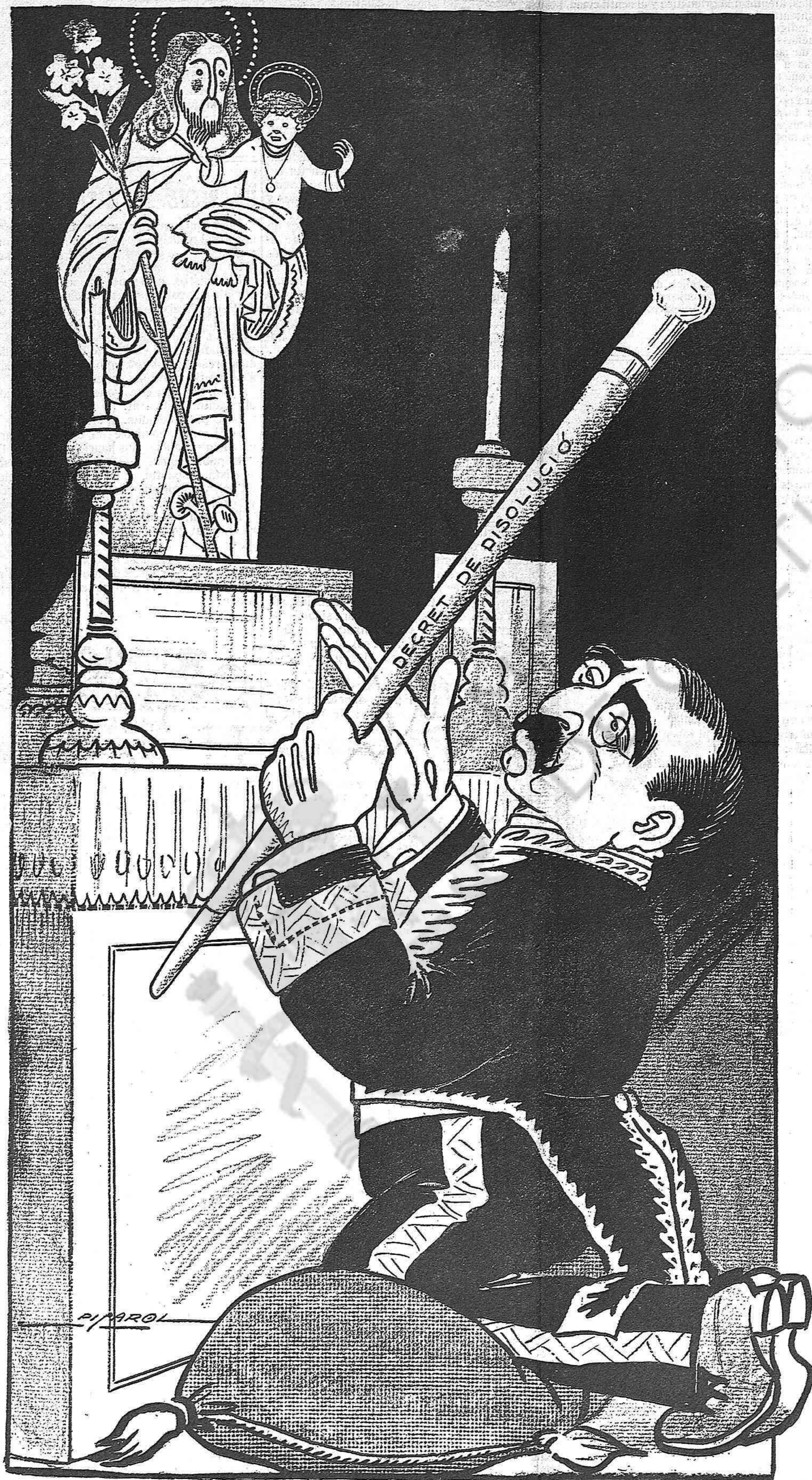
Sense gens de sorpresa, llegim en *El Progreso*:
«Al pueblo no le importa la *autonomia*...»
Maquinalment aixequem el cap, y en la capsalera del periodoc hi veiem aquestes paraules: «*Diario autonomista*.»
Y després de somriure un moment, tirem el paper a un recó, tot pensant que'l foc irrevolucionari no està del tot renyit ab la *frescura*.

Va el president del Consell a Sevilla y... telegrama al *canto*:
«El señor Canalejas ha sido recibido con gran entusiasmo.»
¿Vaya una sorpresa!... ¿D'això s'extranyen? Com que tenen la paella pel mànec y porten a la butxaca la clau del rebost, els primers ministres sempre ho són rebuts ab entusiasme.
Els que, mani qui mani, solen tenir mala rebuda a tot arreu, son els recaudadors de contribucions.

En Gonzalez Besada ha deixat d'esser maurista, continuant actuant de conservador. Ell y l'Ossorio's disputaven la qüefatura dels conservadors aragonesos, y en Maura, fent en aquet plet de jutje, ha condemnat an en Besada. Y en Besada, s' deslliga d'en Maura.
Després de l' Eugeni Silvela, en Sánchez Toca; després d'aquest, en Besada. Se veu que es un gran centre d'atracció el senyor Maura. L'home sol, diuen que es el més fort. Lo que es per soletat, no's podrà pas queixar el senyor Maura.

El partit unic encara està en l'aire, esperant el bateig. Els padrins se disputen pel nom que li tenen de donar, com si el nom fes la cosa, y com si aquí haguessin mirat prim alguna vegada en això de les denominacions. Tots els noms politics els hem portat. Hem tingut zorrillistes, salmeronians, centralistes, federals, organics y inorganics, Federació revolucionaria, Fusió Republicana, Unió, partit radical, solidaritat, es-

Al Sant Patró

— Gloriós Sant Josep: avui qu'es la diada vostra, ¡expliqueume com us ho vareu arreglar pera que us florís la vara, porque jo de cap modo puc fer florir la meva!

guerra, y ara, com si vingués d'un, se barallen pel nom de la criatura.

La qüestió es que'l bategin aviat. Així com així, l'any que ve tindrem d'inventarne un altre, de partit, y pera aleshores, els que surtin derrotats ara podran imposar el nom que preconisen. Ab aquet bé de Deu de partits, els noms poden pendre torn, que un dia o altre els arribarà.

En la darrera sessió de l'Ajuntament, l'Albó va dir que'ls radicals també ho eren de cristians. Els radicals varen respondre unanimitament que no ho eren. El senyor Albó va rectificar: «Doncs el senyor Serraclara, quan estornuda, diu: ¡Jesús!»

El senyor Albó ha trobat la manera d'imposar a tothom la fe cristiana. Ab unes quantes capses de rapè fa estornudar, la gent diu: ¡Jesús!, el senyor Albó dóna gracies a Deu, y queda consagrat el rapè com una divina substancia.

Ves qui ho havia de dir que portessim el cristianisme amagat en el nas, y que'ns ressortís a la cara ab la senzillesa que surt un estornut. Lo pitjor es que en Serraclara, si li trepitjen un ull de poll, dirà una altra cosa, y els seu cristianisme no durarà més que'l moment d'un estornut.

L'Aladern publicava l'altre dia un article contra l'austeritat. Per això se va fer lerrou-xista, perquè l'austeritat no li provava.

Està vist que l'inexperiencia es la marastra de totes les ciencias.

Y sinó, llegeixin:

L'element jove de *La Lliga Regionalista* projecta un homenatge an en Prat de la Riba. Ja s'ha de ser *jove*, pera acudirseli a un aquesta mena de projectes!...

Ho acabem de llegir en una estatística.

En Canalejas té la mateixa edat d'en Maura: 56 anys.

Quan els homes arriben an aquet pico, ja fora hora de posar enteniment, y no obstant...

Es lo que deia un comic que fa política quan no té *bolos*:

—A 56 anys ja no es possible fer galans. Tot lo més, característics, com en Montero Ríos.

Parlant del mitg tuti que hi ha d'haver d'aquí a poc temps allà a les costes franceses, diu un diari:

«Els dos monarques s'han donat cita pera ben aviat, a les platjes de Biarritz.»

Una cita a la platja?

Ara que a tot arreu lloguen habitacions decentes, tant baratet!...

CORRESPONDENCIA

Cavallers: H. B. E.: Ho sento molt, però es impossible. La cosa no tindria sinó un interès molt particular; y l'assumpte no es de la nostra incumbeucia. Un altre dia.—Pericu: no hi cabria. Procuri condensar els fets en quatre o cinc línies: telegràficament. Además, les cartes han de venir firmades.—F. B.: Vostè ja ho ha fet curt, y així ens agrada; però lo que'ns explica té escassa importancia y necessitem espai pera molt original.—Bartomeu Soler Rabassó: Renoí, quina diatriba més punxaguda contra en Maura:

*Trista serà la nostra estrella
si el deixem obrá ab tal manya.
puig que si mar toca l'Espanya
vol fer l'aigua tornar vermella.*

Home, home, en Maura podrà ser dolent, però no tant... no tant com aquets versos.—Maco: S'ha rebut y queda agrait. Ja sab que se'l considera y se l'estima: com a venerable ciutadà y com a ilustre trenca-closcaire.—Pere Cortacans Serra: Una y altre aniran quan arribi el dia del seu deslliurament.—Rosendo Marcé: Prengui nota de lo que diem al seu colega de més amunt. Y gracies, eh?.. Ah, el de més amunt que prengui, també, nota d'això de les gracies.—Pere Puig: La seva *endevinalla* no deixa de tenir gracia, però, la té molt amagada.—Un Peratalladí: La xarada no està bé. La solució no's pot acceptar com a una sola paraula. El geroglific està també equivocad y l'anagrama es vell que no'n pot ser més. Eh, que's bonic aquell llibre... Si ja ho sabia jo que li havia d'agradar!...—Planeta Saturno: D'intrínquilis d'aquets ne tenim més que un foc no'n cremaria. No veu que d'això tothom ne sab fer?...—T. V. Aquesta vegada no'l puc complaure. Té tan poca transcendencia, y disposem de tan poc espai!...

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a